

UNIKÁTNÍ SVĚTOVÁ VÝSTAVA

TUTANCHAMON

JEHO HROBKA A POKLADY

Studijní materiál pro II. stupeň
základních škol a střední školy

1. OBJEV TUTANCHAMONOVY HROBKY

ÚDOLÍ KRÁLŮ

Údolí králů leží ve městě mrtvých (pohřebišti) na západním břehu Nilu naproti Thébám (dnešní Luxor). Údolí se stalo místem pohřbu téměř všech králů Nové říše (18. až 20. dynastie, 1543 až 1069 př. n. l.). Tutanchamonoova hrobka a předměty, které v ní byly objeveny, nám umožňují nahlédnout do života ve starém Egyptě. Objev téměř nedotčené faraonovy hrobky se stal obrovskou senzací.

Schody vedoucí do Tutanchamonovy hrobky

OBJEV HROBKY HOWARDEM CARTEREM V ROCE 1922

Archeolog Howard Carter poprvé navštívil Egypt v září roku 1891, když mu bylo pouhých 17 let. Také britský lord Carnarvon strávil nějaký čas v Egyptě. Tato návštěva v lordovi probudila zájem o egyptologii. Jeho jmění mu umožnilo sponzorovat archeologický výzkum a vykopávky. V roce 1907 tým egyptologa Theodora M. Davise našel v Údolí králů skryš, která obsahovala předměty a materiál pocházející z mumifikace Tutanchamonoova těla a následného pohřebního rituálu. V roce 1909 Davis našel vyloupenou hrobku, o které se domníval, že to byla hrobka Tutanchamona. Následně prohlásil Údolí králů za zcela prozkoumané. Howard Carter byl jiného názoru a přesvědčil lorda Carnarvona, aby poskytl peníze na další výzkumy v Údolí králů. V roce 1914 lord Carnarvon převzal od Davise vykopávkovou licenci a pověřil Howarda Cartera, aby vedl vykopávky v Údolí králů a našel Tutanchamonoovu hrobku. Carter přemýšlel, kde v Údolí králů byly nalezeny stopy po Tutanchamoni. Oblast, kde se takové stopy nacházely, rozdělil na mapě do čtverců. Do jednotlivých čtverců zaznamenával postupující výzkumy a dílčí nálezy. Po pěti letech byla prozkoumána téměř celá vytyčená oblast a zbyl jen neprozkoumaný pozemek u řemeslnických chýší stojících u vchodu do hrobky Ramsese VI. Zde Carterův výkopový tým pracoval během poslední plánované výkopové sezóny. 4. listopadu 1922 objevil Howard Carter pod řemeslnickými chýšemi začátek sestupného schodiště. 26. listopadu 1922 Carter prorazil za přítomnosti lorda Carnarvona, jeho dcery lady Evelyn Herbert a Carterova kolegy Arthura Callendera zeď vedoucí do předsíně hrobky. Carnarvon se zeptal Cartera, jestli něco vidí.

Carter odpověděl slavnými slovy:

„Ano, vidím úžasné věci.“

Brzy si byli všichni jistí, že objevili hrobku krále Tutanchamona. První článek o nález hrobky vyšel 30. listopadu 1922 v anglických Timesech. Senzační objev byl oslavován v médiích po celém světě. Howard Carter dal okamžitě dohromady odborný tým. Jednotlivé prostory hrobky byly důkladně vědecky katalogizovány a vyčištěny. Tyto práce trvaly 10 let a z hrobky bylo vyneseno přes 5900 předmětů. Výstava TUTANCHAMON – JEHO HROBK A POKLADY ukazuje komory hrobky přesně tak, jak je Howard Carter a lord Carnarvon objevili.

Howard Carter při práci v pohřební komoře

VÝZNAMNÁ CENTRA EGYPTSKÉ ŘÍŠE

ÚKOL

Najdi na mapě, kde se nachází Údolí králů.
Zjisti, kde jsou Théby, které se staly náboženským
centrem Egypta.

2. FARAONI A SVĚT BOHŮ

FARAON

Slovo „faraon“ pochází z egyptštiny a znamená „velký dům“. Toto označení se používalo vedle pěti královských jmen. Faraoni byli považováni za bohy a byli absolutními vládci Egypta a jeho lidu.

Byli také zodpovědní za udržování řádu života na zemi. Zároveň měli za úkol pečovat o to, aby obyvatelé Egypta uctívali bohy a aby s nimi bohové byli spokojeni. Faraoni tak byli zodpovědní za chrámy, kterým museli poskytovat vybavení a obětiny. Faraonovou povinností bylo také zajistit blaho svého lidu během tohoto života a života po životě. Přestože byla faraonova moc absolutní, k prosazování státní moci mu napomáhali úředníci, kněží a správci jednotlivých krajů. Práva a povinnosti panovníka začaly v den jeho korunovace, kdy také faraon přijímal svých pět královských jmen. Po smrti faraona na jeho trůn zpravidla nastoupil jeho syn. Nebylo tak tomu vždy.

Faraon nosil při různých příležitostech různé koruny. „Bílá koruna“ symbolizovala Horní Egypt a „červená koruna“ Dolní Egypt. Obě koruny mohly být spojeny a symbolizovaly celý Egypt. Dalšími královskými insigniemi byly žezlo a důtky. Kolem roku 3000 př. n. l. se Meni stal prvním egyptským faraonem, když sjednotil Horní a Dolní Egypt. Toto sjednocení bylo začátkem vlády faraonů. Během faraonských časů se na trůně vystříдалo celkem 30 dynastií. Historikové rozdělují dějiny Egypta na Starou, Střední a Novou říši a Pozdní dobu. Vláda nad Egyptem byla úzce spjata s uctíváním různých bohů. Džoser (okolo roku 2700 př. n. l.) byl prvním faraonem, který si svou hrobku nechal postavit v podobě pyramidy.

TUTANCHAMON

Je téměř jisté, že Tutanchamon byl synem krále Achnatona, který vládl v letech 1353 až 1337 př. n. l. Achnaton zavedl víru v jediného boha, která měla nahradit tradiční staroegyptskou víru v celý panteon bohů. Jediným bohem se stal Aton, bůh zobrazovaný jako sluneční disk. O tom, kdo byl Tutanchamonovou matkou se vedla řada debat. Poslední analýzy DNA ukazují, že Tutanchamonovi rodiče mohli být bratr a sestra. V egyptských pramenech však zatím neexistuje žádný důkaz, že by se Achnaton oženil se svou sestrou. Achnatonovou hlavní královskou manželkou byla slavná Nefertiti.

Tutanchamonovo původní jméno znělo Tutanchaton. Jeho jméno tedy zprvu oslavovalo boha Atona. Tutanchamon byl korunován za faraona již v dětském věku. Po dvou letech vlády si své jméno změnil na Tutanchamon– „Živý obraz (boha) Amona“ (hlavního boha tradičního egyptského panteonu).

Faraon Tutanchamon se oženil s Anchesenamom, třetí dcerou faraona Achnatona a Nefertiti, tedy se svou starší nebo nevlastní sestrou. Tutanchamon vládl pouze devět let. Za jeho vlády se hlavním městem království stala Memfida. Egypt se navrátil ke starým bohům, čímž zrušil otcovu víru v jednoho boha. V chrámu v Karnaku byla vztyčena obrovská stéla, na které Tutanchamon oznámil svůj návrat ke starému náboženství. Théby se staly náboženským střediskem Egypta. Tutanchamon stál v čele dobře organizovaného státu. O administrativu se staralo mnoho úředníků. Kněz Aje, který byl pravděpodobně otcem královny Nefertiti, byl jedním z nejdůležitějších rádců Tutanchamona. Generál Horemheb byl velitelem ozbrojených sil. Země se pod Tutanchamonovou vládou vrátila ke svým starým tradicím. Tento návrat byl důležitým krokem ke stabilizaci království. Když Tutanchamon na jaře roku 1323 př. n. l. zemřel ve věku pouhých 18 let, vystřídal ho na egyptském trůnu jeho rádcé Aje.

Detail opěradla zlatého trůnu krále Tutanchamona

ÚKOL

Najdi na výstavě faraonův trůn a dobře si ho prohlédni.

Najdi na něm vyobrazení faraonovy manželky.

Přečti si v popisku exponátu, co dělá.

SVĚT EGYPTSKÝCH BOHŮ

Anup

Byl bůh balzamování a během posledního soudu nad zemřelými dohlíží na vážení srdce. Byl vyobrazován s hlavou šakala.

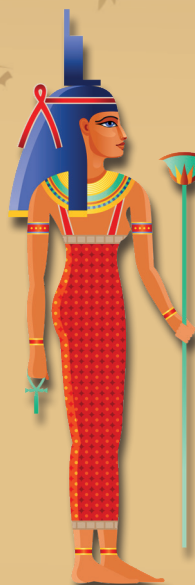
Hor

Podle legend byl synem Usira a Eset. Byl zobrazován jako sokol s dvojitou královskou korunou na hlavě. Hor byl ochranným bohem faraona.

Amenre

Egyptané považovali slunečního boha Amenrea za stvořitele světa. Často byl zobrazován s hlavou sokola a slunečním diskem na hlavě.

Eset

Byla manželkou Usira a vzorem pro všechny matky a opatrovnice dětí. Eset lze poznat podle hieroglyfu trůnu umístěného na její hlavě.

Hathor

Byla bohyně lásky. Často byla zobrazována jako kráva se slunečním diskem usazeným mezi rohy.

Usir

Bůh posmrtného života, vládce říše mrtvých, předsedal poslednímu soudu nad zemřelými. Obvykle byl zobrazován podobně jako faraon s korunou, žezlem a cepem.